

MAT Á UMHVERFISÁHRIFUM

NIÐURSTÖÐUR FRUMATHUGUNAR OG

ÚRSKURÐUR SKIPULAGSSTJÓRA RÍKISINS

UM BARÐASTRANDARVEG (62)

MÓRA - SKJALDVARARFOSS

1. INNGANGUR

Skipulagsstjóri ríkisins hefur fengið til frumathugunar Barðastrandarveg (62) milli Móru og Skjaldvararfoss, samkvæmt lögum nr. 63/1993 um mat á umhverfisáhrifum.

Framkvæmdaraðili: Vegagerðin.

Framkvæmd kynnt í frummatsskýrslu: Lagður verður 5,1 km langur vegarkafli á Barðastrandarvegi (62) milli Móru og Skjaldvararfoss. Um 15 m löng ný brú verður byggð á Arnarbýlisá og um 12 m löng brú yfir Hagaá. Lagðar verða nýjar heimreiðar að Haga, Breiðalæk og Múlabæjum.

Markmið framkvæmdar: Að bæta vegasamband við þéttbýlisstaði í Vestur-Barðastrandarsýslu.

Frumathugun: Þann 18. febrúar 1998 var framkvæmdin tilkynnt til Skipulagsstofnunar af Vegagerðinni á Ísafirði sem vann skýrslu um mat á umhverfisáhrifum fyrirhugaðrar framkvæmdar. Framkvæmdin var auglýst opinberlega þann 27. mars 1998 í Lögbirtingablaðinu og Morgunblaðinu og í vikublaðinu Vestra þann 26. mars 1998. Frummatsskýrslan lá frammi til kynningar frá 27. mars til 4. maí 1998 á skrifstofum Vesturbyggðar á Patreksfirði og í Birkimelsskóla á Barðaströnd. Einnig í Þjóðarbókhöðunni og hjá Skipulagsstofnun í Reykjavík. Ein athugasemd barst á kynningartíma. Leitað var umsagnar bæjarstjórnar Vesturbyggðar, Náttúruverndar ríkisins, Náttúrufræðistofnunar Íslands, Landgræðslu ríkisins, veiðimálastjóra og Þjóðminjasafns Íslands. Jafnframt var framkvæmdin kynnt Hollustuvernd ríkisins.

Gögn lögð fram við frumathugun:

Frummatsskýrsla: Barðastrandarvegur (62) Móra - Skjaldvararfoss. Frummat á umhverfisáhrifum. Vegagerðin Ísafirði, febrúar 1998.

Önnur gögn: Barðastrandarvegur.: Móra - Skjaldvararfoss. Frummat á umhverfisáhrifum. Viðbótargögn. Vegagerðin Ísafirði, mars 1998.

Svör Vegagerðarinnar Ísafirði við umsögnum og athugasemd, dags. 11. maí 1998 og eftirfarandi fylgiskjöl með þeim:

Tölvupóstsbréf Arnlínar Óladóttur, dags. 6. maí 1998.

Tillaga að nýrri heimreið að Haga

2. UMSAGNIR OG SVÖR

Leitað var umsagnar bæjarstjórnar **Vesturbyggðar** með bréfi, dags. 20. mars 1998 og barst umsögn með bréfi, dags. 22. apríl 1998. Þar segir m.a.:

„Fyrir hönd bæjarstjórnar Vesturbyggðar tilkynnist að bæjarstjórnin hefur engar athugasemdir við fyrirhugaða verkframkvæmd.“

Leitað var umsagnar **Náttúruverndar ríkisins** með bréfi, dags. 20. mars 1998 og barst umsögn með bréfi, dags. 14. apríl 1998. Þar segir m.a.:

„Efnistaka

[....]

Náttúruvernd ríkisins telur að í frummatsskýrslu hefði átt gera grein fyrir því hversu mikið efni fyrirhugað er að taka úr árfarvegum og sýna afmörkun námusvæða. Þá telur stofnunin að edlilegt hefði verið að leita álits Veidimála-stofnunar á efnistöku úr ánum vegna lífríkis (fiskigengdar). Náttúruvernd ríkisins bendir á að í fjölriti Náttúruverndarráðs nr. 28, Stefna í náttúruvernd, er bent á að varast beri efnistöku í árfarvegum þar sem hún geti m.a. haft áhrif á fiskigengd í viðkomandi vatnsfalli. Enn fremur beri að varast efnistöku á árbökkum. Stofnunin telur æskilegt að efni til ofangreindra framkvæmda verði að sem mestu leyti tekið úr Langholti.

Að öðru leyti gerir Náttúruvernd ríkisins ekki athugasemdir við fyrirhugað efnisnám eins og því er lýst í frummatsskýrslu.

Gróður [....]

Í fylgiskjali 2 kemur fram að á milli Arnarbýlisár og Hagaár (hverfi 3, 5 og 6) eru starungsmýrar með töluverðum barnamosa (sphagnum) í sverði. Bent er á að þessi tegund mýrlendis er fremur sjaldgæf á Íslandi og er eiginlegar sphagnummýrar hvergi að finna nema á Vesturlandi. Þar segir enn fremur:

„Einnig er líklegt að nánari rannsókn leiði í ljós vissu fyrir fjölbreyttari staraflóru en fannst í þessari ferð. Hvort tveggja var að einhverjar starir höfðu alls ekki blómstrað og aðrar höfðu misst blómin, líklega í hvassviðri. Því er mælt með nánari skoðun á þessu svæði, hvað varðar starir og þó sérstaklega sphagnum mosa.“

Þá kemur fram í fylgiskjali 2 að samkvæmt upplýsingum frá Bergþóri Jóhannssyni eru töluverðar líkur á því að á þessu svæði leynist fágætar tegundir og telur hann æskilegt að gerð verði frekari rannsókn á svæðinu. Jafnframt varar hann við röskun sem af því leiddi að vegur væri lagður þvert á vatnsrennsli mýranna.

Í frummatsskýrslu kemur fram að ákveðið var að færa veginn í útjaðar hverfis H3 og lágmarka þannig áhrif hans á gróður og vatnafar. Þurrkunarskurðir

verða ekki grafnir heldur verður vegurinn lagður ofan á votlendið og þá aðeins á um 200 m kafla í stað 440 m kafla eins og fyrri tillaga gerði ráð fyrir. Engin áform eru um efnistöku meðfram vegi á þessum kafla, þ.e. milli Arnarbýlis og Langholts, og allt efni til vegagerðar verður flutt að.

Að mati Náttúruverndar ríkisins er votlendi merkar náttúruvinjar sem forðast ber að raska frekar en orðið er. Stofnunin bendir á að á síðustu 40 árum hefur gengið mikið á votlendi hér á landi. Mest hefur tapast af mýrlendi vegna framræslu á láglandi en sums staðar í þéttbýli hafa fjörur og strandvötn verið eyðilögð með uppfyllingum. Ýmiss konar votlendi, þ.m.t. mýrlendi, vötn, fjörur og grunnsævi, er þó afar mikilvægt hér á landi vegna þess lífríkis sem það framfleytir. Í fjölríti Náttúruverndarráðs nr. 28, Stefna í Náttúruvernd, segir m.a.:

„Gera þarf sérstakar ráðstafanir til að vernda viðkvæm svæði og verðmæt vistkerfi svo sem votlendi, lághitasvæði, vatnakerfi, eyjar, strandlengju og upprunaleg skóglendi.“

Náttúruvernd ríkisins bendir á að röskun á mýrlendi samræmist ekki alþjóðlegum samningum um verndun votlendis sem Ísland er aðili að. Einnig má benda á alþjóðlegar skuldbindingar um líffræðilega fjölbreytni.

Þrátt fyrir að gerð hafi verið gróðurfarsúttekt á fyrirhuguðu vegstæði er erfitt að gera sér grein fyrir legu vegarins í landi miðað við votlendissvæði þar sem engin gróðurkort eru í frummatsskýrslunni. Í ljósi ofangreinds og sérstöðu votlendisins hvað varðar gróðurfar treystir Náttúruvernd ríkisins sér ekki til að gefa umsögn um þann hluta vegstæðisins sem liggur um mýrlendi milli Arnarbýlisár og Hagaár þar sem fyrirliggjandi gögn eru ófullnægjandi.

Náttúruvernd ríkisins telur nauðsynlegt að fram fari frekari rannsókn á gróðri á þessum vegkafla.

Mótvægisáðgerðir

Í frummatsskýrslu kemur fram að núverandi vegur milli Móru og Arnarbýlis og á milli Hagaár og núverandi heimreiðar að Haga verður fjarlægður, svæðið jafnað og grætt upp. Einnig verða fyrirhugaðir varnargarðar græddir upp eins og kostur er.

Náttúruvernd ríkisins leggur áherslu á að tekið verði mið af grenndargróðri við uppgreðslu á núverandi vegstæði og varnargörðum.

Að öðru leyti gerir Náttúruvernd ríkisins ekki athugasemdir við framkvæmdina með þeim skilyrðum að jarðraski verði haldið í lágmarki og að haft verði samráð við eftirlitsráðgjafa Náttúruverndar ríkisins á Vestfjörðum um afmörkun námusvæða, jarðefnisnám og frágang námusvæða og vegfláa. Enn fremur verði haft samráð við eftirlitsráðgjafa um frágang á núverandi vegstæði.“

Leitað var umsagnar **Náttúrufræðistofnunar Íslands** með bréfi, dags. 20. mars 1998 og barst umsögn með bréfi, dags. 4. apríl 1998. Þar segir m.a.:

„Það mun vera rétt mat að svæðið milli Arnarbýlu og Hagaár sé viðkvæmasti hluti nýja vegstæðisins hvað náttúruferfar varðar. Því er jákvætt að vegurinn sé færður til að taka tillits til þess (sbr. bls. 12). [....]

Einnig kemur fram í gróðurskýrslunni að bent hafi verið á að þarna gætu leynst sjaldséðar mosategundir og mælt með nánari athugun sem mun ekki hafa verið framkvæmd. Þá er rétt að benda á að upplýsingar um gróðurfar hefðu verið mun skýrari ef gerð hafi verið grein fyrir gróðursamfélögunum á korti. Lestur gróðurskýrslu og þeirra hluta matsskýrslu sem fjallar um gróður reyndist tafsamur vegna tilvitnana í örnefni sem ekki voru að finna á þeim kortum sem fylgdu og því örðugra að fá heildarmynd af svæðinu en ella.

Um fjöllun um fuglalíf er alls óviðunandi að mati Náttúrufræðistofnunar og ekki hægt að aðeins sé tekið fram að engin sérstök ástæða sé að ætla að þarna sé merkilegt fuglalíf (sjá greinargerð Náttúrustofu Vestfjarða). Engin gögn eru fyrirbyggjandi um þetta vegstæði og ætti að forðast líttgrundaðar ágiskanir. Framkvæmdaaðilar hefðu átt að láta fara fram könnun á staðnum líkt og á gróðri og fornminjum en að sumarlagi til að yfirlit fengist um varpfuglana.

Matsskýrslan gerir enga grein fyrir því hvort einhverjar jarðfræðilegar merkar minjar finnast á svæðinu. Stofnunin telur hins vegar fremur litlar líkur á slíkum minjum verði raskað.

Að lokum skal bent á að þeir kaflar núverandi vegar sem ekki verða notaðir skulu græddir upp og notaðar til þess plöntutegundir sem umhverfi hans býður upp á.“

Leitað var umsagnar **Landgræðslu ríkisins** með bréfi, dags. 20. mars 1998 og barst umsögn með bréfi, dags. 8. apríl 1998. Þar segir m.a:

„Landgræðslan undirstrikar mikilvægi þess að ganga vel frá malarnámu, skeringum og vegköntum til að draga sem mest úr rofi frá þeim sárum er opnuð verða. Í kafla 8 um mótvægisáðgerðir (bls. 16) er ekki getið um frágang efnistökuastaða. Landgræðslan leggur á það áherslu að þar sé gengið vel frá og sár hulin gróðurþekju eða að minnsta kosti flýtt fyrir landnámi plantna með sáningu grastegunda og áburðargjöf. Hið sama á við um vegkanta og skeringar. Til að flýta sjálfgræðslu þykir rétt að dreifa þar áburði í 2-3 ár eftir að vegagerð líkur (má gera með dráttarvél og kastdreifara). Hið sama þarf að hafa í huga við uppgræðslu gamla vegstæðisins. Sáning ein og sér án áburðarstyrkingar í nokkur ár þar á eftir mun einungis skila takmörkuðum árangri.

Hvað tegundaval varðar mun túnvingull henta ágætlega við þessar aðstæður til uppgræðslu. Þar sem ætlunin er einungis að flýta náttúrulegu landnámi plantna mælir Landgræðslan með notkun rýgresis eða annarra lágvaxinna einærra tegunda. Sina grasins skapar skjól og set fyrir gró og fræ plantna í nágrenninu.“

Leitað var umsagnar **veiðimálastjóra** með bréfi, dags. 20. mars 1998 og barst umsögn með bréfi, dags. 1. apríl 1998. Þar segir m.a.:

„Miðað við lýsingu á framkvæmdum gerir undirritaður ekki athugasemdir við þessa framkvæmd en tekur undir ábendingar Skipulagsstofnunar varðandi efnistöku í ám á svæðinu. Lítil grein er gerð fyrir brúm á þessum vegkafla en

undirritaður gerir ráð fyrir að þær séu þannig úr garði gerðar að fiskur eigi þar greiða leið um.

Í bréfi Vegagerðarinnar til Skipulagsstofnunar í frummatsskýrslu dagsettu 13. mars virðist hins vegar gæta nokkurs misskilnings varðandi hlutverk embættis veiðimálastjóra í tengslum við framkvæmdir og rask í veiðiám og talið að eigendur veiðiréttar geti alfarið veitt slík leyfi.

Að sjálfsögðu þurfa framkvæmdaaðilar að hafa samráð við landeiganda og veiðifélag varðandi efnistöku og rask í ám en einnig þarf að leita heimildar samkvæmt 34. grein laga nr. 76/1970 um lax- og silungsveiði með síðari breytingum... [....]

Í samræmi við þessa grein þurfa landeigendur jafnt sem framkvæmdaaðilar að leita heimildar veiðimálastjóra, ef áætlað er að taka mól úr ám eða búa til veiðistaði, miðlunarmannvirki eða laxastiga svo nokkur dæmi séu tekin. Slíkra heimilda þarf að leita fyrir eða í tengslum við frummatsskýrslu. Eingöngu er krafist líffræðilegrar úttektar ef tilefni er til vegna líffræðilegra aðstæðna á svæðinu og er slíkum verkefnum vísað til rannsóknastofnana á sviði veiðimála eða annarra hæfra stofnana samkvæmt ákvörðun framkvæmdaaðila.“

Leitað var umsagnar **Þjóðminjasafns Íslands** með bréfi, dags. 20. mars 1998 og barst umsögn með bréfi, dags. 4. maí 1998. Þar segir m.a.:

„Niðurstaða fornleifakönnunar Steinunnar J. Kristjánsdóttur er að fyrirhugaðar framkvæmdir raski ekki þekktum fornleifum né þurfi að vænta þess að í veglínunni liggja áður óþekktar fornminjar. Steinunn J. Kristjánsdóttir. 1998. Greinargerð um fornleifar í nágrenni fyrirhugaðrar veglínu á Barðastrandarvegi (62) á milli Móru og Skjaldavaraarfoss.

Þjóðminjasafnið tekur þó undir áminningu í greinargerð hennar um að alltaf beri að gæta varúðar þegar vegur er lagður yfir ræktuð tún og framhjá bæjum því þar er líklegast að fornminjar leynist í jörðu.

Heimreiðar, sem einnig eru áformaðar, eru hins vegar ekki nægjanlega vel skilgreindar í frummatinu og þess vegna telur þjóðminjavarslan að ekki sé unnt að meta hættuna, sem fornleifum kann að stafa af gerð þeirra. Af þeim sökum verði fornleifafræðingur að gera vettvangskönnun, áður en framkvæmdir hefjast. Einkum á þetta við um Haga, sem er landnámsjörð og kirkjustaður. Má telja líklegt, að þar verði vettvangskönnun ein og sér ekki fullnægjandi, heldur þurfi fornleifafræðingur og að hafa eftirlit með lagningu heimreiðarinnar, þegar að henni kemur.“

Skipulagsstofnun sendi allar umsagnir til Vegagerðarinnar á Ísafirði.

Svör **Vegagerðarinnar á Ísafirði** við umsögnum og athugasemd bárust með bréfi, dags. 11. maí 1998. Svárið er í 6 liðum. Þar segir m.a.:

„1. Beiðni um heimild veiðimálastjóra til efnistöku úr ám.

Í bréfi Veidimálastjóra stendur orðrétt: “Miðað við lýsingu á framkvæmd gerir undirritaður ekki athugasemdir við þessa framkvæmd en tekur undir ábendingar Skipulagsstofnunar varðandi efnistöku í ám á svæðinu.“ Sjá einnig síðar í bréfinu um misskilning varðandi hlutverk veiðimálastjóra. Þetta er skilið þannig að ekki sé athugasemd gerð við þessa framkvæmd en almennt eigi að leita eftir leyfi, það verður tekið til eftirbreytni. Í bréfi veiðimálastjóra til framkvæmda- og matsaðila frá 6. apríl er einnig bent á þetta atriði.

2. Bréf Landgræðslu ríkisins.

Í bréfinu stendur að ekki sé fjallað um frágang efnistökuastaða. Í kafla 8 í frummatsskýrslunni um mótvægisáðgerðir stendur: “Þar sem núverandi vegur verður jafnaður út verða svæðin ræktuð upp. Sama gildir um önnur stærri svæði sem raskað verður.” Efnistökusvæðin falla undir stærri svæðin. Ábendingar Landgræðslunnar eru annars í samræmi við skoðanir Vegagerðarinnar.

3. Bréf Náttúruverndar ríkisins.

Um efnistöku: Vegagerðin hefur með bréfi, dagsettu 13.03.98 tekið fram að efni í varnargarða verði að mestu leyti tekið úr Langholti.

Um gróður: Rætt er um gróður á milli Arnarbýlisár og Hagaár. Aðalvotlendið er á milli Arnarbýlisár og Langholts, heitir gróðurhverfi 3 í fylgiskjali 2 með frummatsskýrslu. Á þessu svæði var vegurinn færður með hliðsjón af skoðun náttúrufræðings eins og fram kemur á uppdrætti og í kafla 7.2 í frummatsskýrslu. Vatnstaða á lítið að breytast við veggerðina. Af þessum ástæðum báðum var ekki talin ástæða til að rannsaka gróður frekar. Sjá ennfremur bréf Arnlíningar Óladóttur frá í maí 1998, fylgiskjal 1, þar sem fram kemur að umrædd færsla hafi verið mjög til bóta.

4. Svar við athugasemd Bjarna F. Einarssonar, sjá bls. 9 í 3. kafla úrskurðarins.

5. Bréf Þjóðminjasafns Íslands

Þjóðminjasafnið telur heimreiðar ekki nægilega vel skilgreindar, einkum við Haga, sem er landnámsjörð, kirkjustaður og fornt höfuðból. Í þessu sambandi bendir Vegagerðin á að gerð heimreiðanna að Haga og Breiðalæk muni felast í að setja malarpúða ofan á landið, sem að mestu leyti er tún, þannig að því, sem undir kann að vera, verður lítið raskað. Vegagerðin getur vel fallist á, að nauðsynlegt sé að kanna hvort fornleifar fyrirfinnist í vegstæði heimreiðar að Haga, en telur vafamál hvort slík könnun sé nauðsynleg vegna heimreiðar að Breiðalæk.

Vegagerðin telur hins vegar að könnun á fornleifum í vegstæðum annarra heimreiða sé óþörf. Heimreið að Grænhóli er óbreytt, sama gildir um heimreið að Tungumúla, en hún felst í að gera núverandi slóða, neðan núverandi vegar, niður á túnin neðan nýja vegarins, færan fólksbílum. Engin sjáanleg rök eru heldur fyrir því að kanna fornleifar vegna heimreiða að Múlabæjunum.

Fornleifakönnun vegna heimreiðar að Haga hlýtur hins vegar að vera tímafrek, sjónmat mun engan veginn koma þar að gagni. Það er því ljóst að einhver gröftur verður hér að koma til, ef menn vilja ganga úr skugga um fornleifar í vegstæðinu. Gera verður ráð fyrir að um handgröft verði að ræða og frost vart

farið úr jörðu. Í því ljósi verður vart hægt að ljúka könnuninni fyrir 22. maí 1998, þ.e. innan tæpra tveggja vikna.

Steinunni Kristjánsdóttur er kunnugt um fornmuni, sem fundist hafa þegar grafir hafa verið teknar í grafreitnum við Hagakirkju. Hún telur að heimreiðin á Hólavelli, þ.e. melnum norðan kirkjunnar, sé þar illa staðsett með tilliti til fornleifa á svæðinu og telur að margt vinnist við að leggja heimreiðina austan grafreitsins eins og hjálagður uppdráttur gerir ráð fyrir. Þessi lega vegarins er þó að mati Vegagerðarinnar, landeiganda og ýmissa annarra, miklu síðri frá fagurfræðilegu sjónarmiði. Komið er frekar aftan að kirkjunni og krókurinn vestur fyrir kirkjuhólinn “mótíverast” illa í landslaginu.

Einfaldast og ódýrast er þó að nota núverandi Grænhólsveg og núverandi þjóðveg sem heimreið að Haga I og Haga II, en landeigendum og mörgum fleirum finnst sú aðkoma að staðnum lítt fýsileg, og er þá vægt til orða tekið, og í raun ekki hæfa svo sögufrægum stað, sem Hagi með réttu er. Aðkoman að kirkjunni yrði þá óbreytt, en hún er hvítleið, liggur um hlaðið á Haga, milli vélageymslu/verkstæðis og bæjarhússins, og hlaðið í raun notað sem bílastæði.

Vegagerðin telur að heimila megi lagningu Barðastrandarvegar og heimreiða annarra en að Haga í úrskurði skipulagsstjóra ríkisins, en settur verði fyrirvari um framkvæmdir við þá heimreið þess efnis að hana megi einungis leggja með fullu samþykki Þjóðminjasafns og landeiganda.

6. Bréf Náttúrufræðistofnunar.

Náttúrufræðistofnun bendir á að leið yfir Hagavaðal (neðri leið) hefði verið mjög óæskileg þar sem um merkilegt og viðkvæmt vistkerfi sé að ræða. Vegagerðin benti enda á, í samanburði efri og neðri leiðar, að neðri leiðin liggji um ósnortið land og valdi því meiri spjöllum, sjá fylgiskjal nr. 1 í frummatsskýrslu.

Vegagerðin telur sér ekki skylt að láta rannsaka sérstaklega fuglalíf nema líkur séu á að merkilegt fuglalíf sé í hættu. Náttúrustofa Vestfjarða telur ekki ástæðu til að ætla að svo sé, sjá bréf Náttúrustofunnar. Þessi ályktun er að einhverju leyti dregin af sömu gögnum og ályktun Náttúrufræðistofnunar um að Hagavaðall sé merkilegt og viðkvæmt vistkerfi. Í bréfi Náttúrustofu kemur einnig fram, í lokaorðum, að ekki sé aðvelt að benda á betri leið, sé vegurinn á annað borð færður.

Vegagerðin felst ekki á að nauðsynlegt sé að vita hvaða tegundir fugla né hversu margir þeir eru á svæðinu til að meta hvort minniháttar færsla vegar hafi umtalsverð umhverfisáhrif. Mat Vegagerðarinnar er að málið snúist aðallega um hvort verið sé að taka eitthvert kjörlendi frá fuglunum eða ekki. Heildarsvæðið, í þessu tilviki, minnkar nánast ekkert þannig að ekki er þrengt að fuglalífínu svo neinu nemi.

Náttúrufræðistofnun telur ekki líklegt að merkar jarðfræðimyndanir finnist á svæðinu, en bendir á að ekkert sé fjallað um slíkar myndanir í skýrslunni. Vegagerðin fellst á þetta mat Náttúrufræðistofnunar.“

Bréf Arnlínar Óladóttur, dags. 6. maí 1998¹

„Síðastliðið haust framkvæmdi undirrituð gróðurathugun fyrir Vegagerð ríkisins á Vestfjörðum á fyrirhuguðu vegstæði á Þjóðvegi 62 (Barðastrandarvegi). Á grundvelli þeirrar athugunar ákvað Vegagerðin að flytja vegstæðið úr viðkvæmasta svæðinu. Mér hafa nú borist athugasemdir Náttúruverndar ríkisins og í framhaldi af þeim er rétt að eftirfarandi komi fram:

1. Þó að umrædd athugun hafi verið gerð nokkuð seint verður þó að athuga að votlendi er lengi að taka við sér á vorin, blómstrar seint og stendur mun lengur fram eftir hausti en annar gróður. Þar sem blóm eru helsti greiningarlykill margra votlendisjurta verður að teljast edlilegt að slík gróðurlendi séu athuguð seint að sumri eða um haust. Þegar athugun var gerð hafði ekki komið frost að deginum til og var tegundagreining tiltölulega auðveld sbr. tegundalista.

Hins vegar verður að vera ljóst að gróðurrannsókn af þessu tagi, er “skyndimynd”, þar sem farið er einu sinni á staðinn hlýtur alltaf að vera ófullkomin. Langtímaathugun er auðvitað það eina sem hægt er að skrifa undir sem fullkomna rannsókn á gróðurlendi.

2. Þær tegundir sem ekki var hægt að greina með fullri vissu voru:

- starir, fyrst og fremst vegna þess að þær höfðu ekki blómstrað, enda þekkt að þær blómstra oft ekki nema á nokkurra ára fresti. Hvassviðri sem virtist hafa brotið og lagt hluta að gróðrinum getur gert hvenær sem er, sérstaklega við ströndina.

- barnamosi. Hann er tímafrekur í greiningu fyrir óvana og krefst alltaf smásjárskoðunar til að greina að líkar tegundir.

3. Þær tegundir sem ekki var unnt að greina voru flestar í **gróðurhverfi 3**

(stöðvar 23100 - 23540), sbr. tegundalista, og var fyrst og fremst talin hættu á að fyrirhuguð efnistaka úr holtinu neðan þessa svæðis myndi hafa afgerandi áhrif á vatnsmiðlun þess. Nú hefur verið horfið frá þeim áformum og er ákveðið að leggja veginn eftir þessum holtum. Þar með er umræddri hættu bægt frá þessu svæði.

Í öðru lagi eru gras- og viðarmýrarnar sem mynda **gróðurhverfi 5 og 6**.

(stöðvar 23640 - 24260). Þetta er þurrasta tegund mýrlendis. Vatnsbúskapur er fyrst og fremst háður leysingarvatni og flóðum, eins og sést á því að barnamosinn situr í þúfum innan um trjákenndar tegundir. Jarðvegur er grunnur á nokkuð þéttu undirlagi þannig að vatnsmiðlun er ekki um hann, heldur fyrst og fremst ofanjarðar. Vegur um þetta svæði neðanvert þyrfti því ekki að breyta þessari vatnsmiðlun sé þess gætt að leggja ræsi með reglulegu millibili á svæðinu. “

Allar umsagnir liggja frammi hjá Skipulagsstofnun þar til kærufrestur er liðinn.

¹ Fylgiskjal með svari Vegagerðarinnar, dags. 11. maí 1998

3. ATHUGASEMDIR OG SVÖR

Athugasemd barst frá **Bjarna F. Einarssyni**, fornleifafræðingi, dags. 22. apríl 1998. Þar segir m.a.

„Í skýrslunni kemur fram greinilegur ágreiningur um hvort ákveðið fyrirbæri eru mannvistarleifar eða ekki. [...] Að auki er þess getið að á þessum slóðum kunnri þurrabúðin Krókatún að hafa staðið, þó fullyrt sé að allt sé jafnað út þegar túnin voru vélunnin. Ég fullyrði hins vegar að alls ekki er útilokað að rústir geymist undir túnun þó rudd séu. Oft eru aðeins efstu lögin jöfnuð út, en annað heilt undir. Krókatún þetta er friðað samkvæmt þjóðminjalögum og líkur á að fleiri en einar rústir liggi undir túninu. Þiessa staði verður fornleifafræðingur að skoða.

Í skýrslunni stendur einnig:

„Við endurlagningu núverandi vegar myndi gildi merkilegra traða að Haga spillast. Há fylling kæmi fast að endanum á tröðunum, þó að þeim sjálfum yrði ekki raskað.“

Þiessi ráðabreytni er afar líklega háð leyfi fornleifanevndar, vegna þess að hér er um friðaðar fornleifar að ræða og þeim má ekki raska á nokkurn hátt skv. þjóðminjalögum, hvorki taka úr þeim né bæta í. Friðaðar fornleifar njóta í stórum dráttum sömu verndunar skv. þjóðminjalögum og friðlýstar fornleifar.

Í bréfi Skipulagsstofnunar, dags. 25. febrúar 1998, til skýrsluskrifara segir að óhjákvæmilegt sé „annað en að fornleifafræðingur skoði framkvæmdasvæðið.“ Hvergi kemur fram að það hafi verið gert og get ég mér þess til að fornleifafræðingur hafi ekki skoðað svæðið.

[...]

Við réttina hjá Tungumúlaleiti [sem Bjarni bendir á að er friðuð skv. þjóðminjalögum. Innsk. Sk.st.] er mikið efnistökusvæði kallað E1 og mun það ná ca. 10 m að réttinni. Á loftmynd í Teikningahefti má sjá réttina og ekki er loku fyrir það skotið að fleiri rústir sjáist á loftmyndinni, nokkra tugi metra frá réttinni.

Engar þeirra fornleifa, sem tilgreindar eru í gögnunum, hvorki þær friðlýstu, réttin né annað, eru merktar inn á kort sem fylgir í Teikningahefti. Því geta framkvæmdaraðilar ekki tekið tillit til þeirra þegar að framkvæmdum kæmi (vinnuvélar, skúrar, birgðastöðvar o. s. frv.).

Að fenginni reynslu vitum við að þegar fornleifa er kerfisbundið leitað finnst þær í meira magni en staðkunnugir gera sér grein fyrir. Ef um landnámsminjar er að ræða á svæðinu þarf að ganga úr skugga um hvar þær gætu verið og hvort einhverjar vísbendingar finnast um þær. Þiannig er hægt að forðast slíka staði eða gera viðeigandi ráðstafanir. Þiætta verður ekki gert án vettvangsskoðunar.

[...]

Varðandi fornleifarnar bendi ég þó á að í þjóðminjalögum og tengdum reglugerðum er kveðið á um að enginn annar en fornleifafræðingur megi rannsaka fornleifar. Í framhaldi af því væri órökrétt að leyfa ófaglærðum að

skera úr um það hvort fornleifar finnast eða ekki á einhverju tilteknu svæði og ef þær finnast með hvaða skilmálum raska megi ró þeirra.

Ég fer fram á að umhverfismat vegna fornleifa á Barðastrandavegi [62]: Móra - Skjaldvararfoss verði látið fara fram á ný vegna skorts á faglegum vinnubrögðum.“

Skipulagsstofnun sendi athugasemdina til Vegagerðarinnar á Ísafirði.

Svar **Vegagerðarinnar á Ísafirði** barst með bréfi, dags. 11. maí 1998. Þar segir m.a.:

„4. *Bréf Fil dr Bjarna Einarssonar.*

Fyrst skal það tekið fram að Vegagerðin fellst ekki á að nauðsynlegt sé að kalla til fornleifafræðing, nema að rökstuddur grunur sé um huldar fornleifar á viðkomandi framkvæmdasvæði. Hins vegur er ljóst að verði vart forminja við framkvæmdir verða þær stöðvaðar og Þjóðminjasafnið látið vita eins og gert hefur verið í áratugi og lögboðið er. [...]

Í ljósi fullyrðingar Bjarna Einarssonar um Krókatún verður að teljast verulega hæpið að það hafi staðið í veglínunni, en hún fer á þessum slóðum um lægsta og votlendasta hluta túnsins og bærinn hefði því verið umflotinn vatni í vorleysingu ár hvert þegar Hagaá hefur flætt um svæðið. Telja verður hæpið að heimamenn hafi ekki tekið tillit til slíkra náttúrufarslegra aðstæðna við val á bæjarstæði. [...]

Athugasemdir Bjarna Einarssonar um traðirnar á Haga benda til að hann hafi ekki náð samhenginu í skýrslunni, þrátt fyrir beina tilvitnun í hana. Í skýrslunni er bent á, í samanburði þess að velja nýtt vegstæði og endurbyggja núverandi veg, mundu téðar traðir spillast og vill Vegagerðin forðast það og traðirnar því tíundaðar sem mótrök fyrir endurlagningu núverandi vegar.“

Athugasemdir liggja frammi hjá Skipulagsstofnun þar til kærufrestur er liðinn.

4. UMHVERFISÁHRIF BARÐASTRANDARVEGAR NR. 62 MILLI MÓRU OG SKJALDVARARFOSS

4.1 FYRIRHUGUÐ FRAMKVÆMD

Lagður verður nýr vegur frá Móru að Skjaldvararfossi, alls um 5,1 km. Byggð verður ný um 15 m löng brú á Arnarbýlisá og um 12 m löng brú á Hagaá. Einnig verða lagðar nýjar heimreiðar að Haga, Breiðdalæk og Múlabæjum. Framkvæmdir eru áætlaðar á árunum 1998 til 2000.

4.1.1 Lega vegar

Kannaður var lauslega sá kostur að fara með nýjan veg meðfram ströndinni. Það svæði er ósnortið, úr tengslum við byggðina og erfiðara að áfangaskipta framkvæmdum. Þeirri leið var því hafnað.

Frá núverandi vegi við Móru er sveigt fram í Tungumúlaleiti. Þar er farið að mestu um óraskaða mela og klapparholt og yfir nýja 15 m langa brú yfir Arnarbýlisá rétt neðan núverandi brúar. Frá Arnarbýlisá að Hagaá er farið að mestu um óraskað land.

Vegstæðið er í jaðri mýrasunda og er það talinn viðkvæmasti hluti leiðarinnar út frá náttúruvæðingum sjónarmiðum. Ný brú, um 12 m löng, kemur á Hagaá. Vestan hennar er farið yfir túnin á Haga og Breiðalæk en síðan um hálfþurrt deiglendi í hlíðarfætinum, fyrir neðan Múlaleitið, út á móts við Múlabæina. Hjá Múlabæjunum eru aðeins um 60 m frá veginum að húshlið en ekki er hægt að fara lengra frá húsunum vegna hækkunar landsins. Landeigendur jarða sem vegurinn mun liggja um hafa samþykkt tillögu Vegagerðarinnar.

4.1.2 Efnistaka

Nokkuð er um skeringar og verður efni úr þeim notað eins og kostur er. Efni verður einkum tekið úr Langholti en nokkur efnistaka verður úr Tungumúlaleiti. Nýta á efni úr nokkrum köflum á núverandi vegi og einnig er fyrirhugað að taka efni úr farvegum Hagaár og Arnarbýlisár. Heildarefnisþörf er um 140.000 m³.

4.2 ÁHRIF Á LANDSLAG OG JARÐMYNDANIR

Í frummatsskýrslu kemur fram að megin landslagsáhrif verði vegna efnistöku úr Langholti, Tungumúlaleiti og vegna skeringa í Múlaleiti auk þess sem vegfylling á sléttlendi milli Arnarbýlisár og Múlaleitis brjóti það upp. Til samanburðar hefðu miklar fyllingar við endurbyggingu núverandi vegar orðið áberandi og til lýta.

Náttúruvernd ríkisins leggur áherslu á að jarðraski verði haldið í lágmarki og haft verði samráð við eftirlitsráðgjafa stofnunarinnar á Vestfjörðum um afmörkun námusvæða, vinnslu þeirra og allan frágang. Náttúrufræðistofnun Íslands bendir á að ekki sé gerð grein fyrir hvort jarðfræðilegar minjar sé að finna á svæðinu en telur hins vegar litlar líkur á að slíkum minjum verði raskað.

4.3 ÁHRIF Á GRÓÐUR OG DÝRALÍF

4.3.1 Gróður

Samkvæmt frummatsskýrslu er mestur hluti vegsvæðisins gróinn en aðeins um 1/3 hluti þess er óraskað land. Farið er yfir mela- og klapparholt, um mýrasund, tún og framræst deiglendi. Að mestu er um að ræða gróðurhverfi og tegundir sem telja má algengar. Mikilvægasta gróðurlendið er á rúmlega 1 km kafla milli Arnarbýlisár og Hagaár. Í votlendinu þar hafa m.a. fundist sjaldgæfar mosategundir og var veglínunni breytt í ljósi þeirrar niðurstöðu. Vegurinn mun fara yfir votlendið milli Arnarbýlisár og Langholts á um 200 m kafla í stað um 400 m. Mikið hefur tapast af þessari gerð mýrlendis á landinu og mælir Arnlín Óladóttir² með nánari skoðun mýrlendisins með tilliti til stara og þó sérstaklega barnamosa (*sphagnum*). Öllu efni verður ekið í veginn á þessum kafla og svæðið ekki ræst fram en vegurinn kann að hægja á yfirborðsrennsli vatns.

Náttúruvernd ríkisins telur gögn um gróður á svæðinu milli Arnarbýlisár og Hagaár ekki nægileg til þess að stofnunin geti gefið umsögn um vegstæðið á þeim kafla. Telur hún frekari rannsóknir á gróðri þar nauðsynlegar í ljósi þess að um fágæta gerð af mýrlendi er að ræða. Vísar stofnunin einnig til mikilvægis votlendis sem náttúruminja og stefnu í verndun þess. Náttúruvernd ríkisins leggur áherslu á að tekið verði mið af

² Fylgiskjal 2 í frummatsskýrslu

gróðri í grennd við núverandi veg þegar að uppgræðslu vegstæðisins og nýrra varnargarða kemur. Náttúrufræðistofnun Íslands telur upplýsingar um gróður allvel úr garði gerðar en vegna þess hve seint á árinu könnun fór fram geti mönnum yfirsétt sjaldgæfar mosategundir. Bent er á að gróðurfarsupplýsingar hefðu verið mun skýrari ef gróðursamfélög væru sýnd á korti. Þá er bent á að við uppgræðslu núverandi vegar verði notaðar plöntutegundir sem umhverfi hans býður uppá. Landgræðsla ríkisins leggur áherslu á frágang malarnáma, skeringa og vegkanta til að draga sem mest úr rofi. Sár verði grædd upp eða a.m.k. flýtt fyrir sjálfgræðslu. Stofnunin leggur áherslu á að styrkja þurfi sáningu með áburðargjöf í 2-3 ár til að hún skili árangri.

Í svari Vegagerðarinnar kemur fram að vegurinn var færður til á mýrlendinu milli Arnarbýlisár og Hagaár með hliðsjón af skoðun náttúrufræðings, vatnsstaða eigi lítið að breytast og því ekki ástæða talin til frekari gróðurfarsrannsókna. Ennfremur er vísað til bréfs Arnlína Óladóttur, dags. 6. maí 1998, er fylgdi svari Vegagerðarinnar. Þar kemur fram að gróðurrannsóknin hafi verið “skyndimynd” sem alltaf hlýtur að vera ófullkomin. Starir og barnamosi (sphagnum) hafi verið þær tegundir sem ekki var hægt að greina með fullri vissu, einkum á svæðinu næst Arnarbýlisá. Þar hafi gróðri stafað hætta af áformum um efnistöku úr holtum neðantil á svæðinu vegna afgerandi áhrifa á vatnsbúskap svæðisins. Nú eigi hins vegar að leggja veginn eftir holtunum og hættunni því bægt frá. Arnlín leggur áherslu á að á svæðinu milli Arnarbýlisár og Hagaár verði komið fyrir nægilega mörgum ræsum í gegnum veginn til að tryggja lágmarks áhrif á vatnsbúskap. Að mati Vegagerðarinnar mun vegurinn breyta yfirborðsrennsli sáralítið og ekki er gert ráð fyrir að ræsa fram votlendi milli Arnarbýlisár og Hagaár.

Í svari Vegagerðarinnar kemur einnig fram að ábendingar Landgræðslu ríkisins um frágang séu í samræmi við skoðun stofnunarinnar.

4.3.2 Dýralíf

Í viðbótargögnum með frummatsskýrslunni kemur fram að upplýsingar um fuglalíf á umræddu svæði séu litlar sem engar en engin sérstök ástæða sé til að ætla að merkilegt fuglalíf sé í hættu vegna fyrirhugaðra framkvæmda. Samkvæmt frummatsskýrslu verða byggðar nýjar brýr á Hagaá og Arnarbýlisá neðan núverandi brúa og þrengjast farvegirnir við það á þeim kafla en áhrif á rennsli og fiskgengd eru talin hverfandi. Flóðvarnagarðar verða reistir nokkuð frá brúnum.

Náttúrufræðistofnun Íslands bendir á að umfjöllun um fuglalíf sé alls óviðunandi og þar sem engin gögn séu fyrir hendi ætti að forðast líttgrundaðar ágiskanir. Rétt hefði verið að láta fara fram könnun á fuglalífi að sumarlagi. Náttúruvernd ríkisins bendir á að eðlilegt hefði verið að leita álits Veiðimálastofnunar vegna lífríkis í ám sem fyrirhugað er að taka efni úr. Stefna beri að því að taka sem minnst efni úr árfarvegum þar sem það geti haft áhrif á fiskgengd. Telur stofnunin æskilegt að efni til framkvæmdarinnar allrar verði tekið sem mest úr Langholti. Veiðimálastjóri gerir ekki athugasemd við fyrirhugaða framkvæmd en bendir hins vegar á að skylt er að leita heimildar veiðimálastjóra ef áætlað er að taka mól úr árfarvegi. Það sé hlutverk embættisins að ákveða hvort líffræðilega úttekt þurfi að gera til að byggja slíka heimild á.

Í svari Vegagerðarinnar kemur fram sú skoðun að stofnuninni sé ekki skylt að rannsaka fuglalíf nema líkur séu á að merkilegt fuglalíf sé í hættu. Náttúrustofa

Vestfjarða telji ekki ástæðu til að ætla að svo sé og að sú ályktun sé að einhverju leyti byggð á sömu gögnum og ályktun Náttúrufræðistofnunar Íslands um að Hagavaðall sé viðkvæmt vistkerfi. Að mati Vegagerðarinnar sé mikilvægt að vita hvort verið sé að taka kjörlendi frá fuglum en í þessu tilfalli sé ekki þrengt að fuglalífi svo neinu nemi.

4.4 ÁHRIF Á MENN OG SAMFÉLAG

Í frummatsskýrslu kemur fram að framkvæmdin er liður í bættum samgöngum við þéttbýlisstaði í Vestur-Barðastrandarsýslu. Bent er á að sú leið sem valin er nýtist íbúum á Barðaströnd betur en ef vegurinn hefði verið lagður með ströndinni. Núverandi vegur milli Múla og Haga verður bændum til frjálsra afnota en honum verði ekki haldið við á kostnað vegasjóðs.

Heimreiðar frá núverandi vegi a.m.k. að Breiðalæk og Múlabæjum eru óviðunandi en batna með fyrirhugaðri framkvæmd. Vandamál vegna snjóá munu einnig verða mun minni á nýja veginum. Í viðbótargögnum með frummatsskýrslunni kemur fram að húshlið í Ytri-Múla er í 85 m fjarlægð frá núverandi vegi. Fyrirhugaður vegur muni færast nær og verður í 64 m fjarlægð. Við þetta eykst hávaði um 1,2 dB(A) og verður um 45 dB(A).

Vatnsból við Ytri-Múla er rétt neðan vegstæðisins og ef það raskast tryggir Vegagerðin aðgang að nýju vatnsbóli.

4.5 ÁHRIF Á MENNINGARMINJAR

Samkvæmt frummatsskýrslu mun fyrirhuguð framkvæmd ekki hafa áhrif á fornleifar en hins vegar mun endurbygging núverandi vegar hafa einhver neikvæð áhrif. Fornleifakönnun hefur ekki farið fram en vitnað er í fornleifaskrá um þrjár minjar í landi Haga og einnig byggt á umsögnum heimamanna. Niðurstaða Steinunnar Kristjánsdóttur³, fornleifafræðings, er sú að engar þekktar fornleifar séu í fyrirhugaðri veglínu milli Móru og Skjaldvararfoss en alltaf sé rétt að gæta varúðar þar sem farið er yfir ræktuð tún og framhjá bæjum því þar sé helst hætt á að áður óþekktar fornminjar séu í jörðu.

Þjóðminjasafn Íslands tekur undir varnaðarorð Steinunnar Kristjánsdóttur. Þá er bent á að ekki sé næg grein gerð fyrir heimreiðum til að hægt sé að meta hættu sem fornleifum kann að stafa af framkvæmdum við þær. Af þeim sökum þurfi fornleifafræðingur að gera vettvangskönnun áður en framkvæmdir hefjast. Á það sérstaklega við um landnámsjörðina og kirkjustaðinn Haga og þar muni fornleifafræðingur einnig þurfa að fylgjast með lagningu heimreiðarinnar.

Bjarni F. Einarsson fornleifafræðingur bendir á í athugasemd sinni að í matsskýrslu komi greinilega fram að ágreiningur sé um hvort ákveðin fyrirbæri séu mannvistarleifar eða ekki. Krókatún sé friðað samkvæmt þjóðminjalögum ásamt rétt við fyrirhugað námusvæði á Tungumúlaleiti. Ekki sé útilokað að fleiri minjar séu á fyrirhuguðu námusvæði. Hvorki tilteknar friðlýstar minjar né aðrar séu merktar inn á kort til leiðbeiningar fyrir verkataka. Ef um landnámsminjar er að ræða þá þarf að ganga úr skugga um hvort og hvar vísbendingar finnast um þær. Það verði ekki gert án

³ Viðbótargögn Vegagerðarinnar við frummatsskýrslu

vettvangsskoðunar fornleifafræðings. Að lokum fer hann fram á að framkvæmdin verði úrskurðuð í frekar mat vegna skorts á faglegum vinnubrögðum.

Í svari Vegagerðarinnar er fallist á nauðsyn þess að fornleifakönnun fari fram vegna heimreiðar að Haga en talið vafamál hvort þess þurfi við Breiðalæk og óþarft vegna annarra heimreiða. Fram kemur að Steinunn Kristjánsdóttur, fornleifafræðingur, telur margt vinnast með því að leggja heimreiðina að Haga vestan grafreitsins en Vegagerðin ofl. telja það miklu síðri kost frá fagurfræðilegu sjónarmiði. Vegagerðin sér ekki ástæðu til að hún kalli til fornleifafræðing nema rökstuddur grunur sé um huldar fornleifar á viðkomandi framkvæmdasvæði. Færð eru rök fyrir því að litlar líkur séu á að fornminjar séu í vegstæði um Krókatún og tún Breiðalækjar og Haga þar sem þar hafi verið votlendi fyrir ræktun og ekki byggilegt.

4.5 SKIPULAG

Framkvæmdir sem háðar eru mati á umhverfisáhrifum eru framkvæmdaleyfis skyldar samkvæmt 27. gr. skipulags- og byggingarlaga nr. 73/1997 m.s.b. Framkvæmdin er á óskipulögðu svæði. Framkvæmdaleyfisveiting er því háð meðmælum Skipulagsstofnunar samkvæmt 3. tl. bráðabirgðaákvæða skipulags- og byggingarlaga.

5. NIÐURSTAÐA SKIPULAGSSTJÓRA RÍKISINS

Vegagerðin hefur kynnt nýbyggingu 5,1 km langs vegarkafla á Barðastrandarvegi nr. 62 milli Móru og Skjaldvararfoss. Megintilgangur framkvæmdarinnar er að bæta vegasamband við þéttbýlisstaðina í Vestur-Barðastrandarsýslu.

Nýi vegurinn mun ekki hafa veruleg áhrif á landslag þó vegfylling á sléttlendi brjóti það upp. Ef valinn yrði sá kostur að endurbyggja núverandi veg myndu háar vegfyllingar verða til lýta. Efnistaka mun undir öllum kringumstæðum breyta ásýnd Tungumúlaleitis og Langholts en ekki er talið að þar sé um sérstæðar jarðmyndanir að ræða. Nýi vegurinn er talinn verða mun snjóléttari en núverandi vegur endurbyggður. Vegurinn mun færast nær íbúðarhúsi í Ytri-Múla en hávaði við húsvegg mun ekki fara yfir leiðbeiningargildi mengunarvarnareglugerðar.

Nýjar brýr á Hagaá og Arnarbýlisá eru hvorki taldar hafa afgerandi áhrif á vatnsrennsli í ánum né fiskgengd þar. Leita ber heimildar veiðimálastjóra áður en framkvæmdir hefjast við brúarsmíði svo og ef til einherrar efnistöku kemur úr ánum. Efnistöku úr ánum ber að halda í lágmarki. Upplýsingar um fuglalíf á áhrifasvæði nýja vegarins liggja ekki fyrir og er tekið undir að æskilegt hefði verið að afla þeirra en miðað við legu vegarins er ekki talin hætta á að framkvæmdin hafi áhrif á fuglalíf við Hagavaðal.

Mikilvægt er að raska sem minnst vatnsbúskap þar sem vegurinn liggur um votlendi vegna hugsanlegra áhrifa á gróðurfar og vaxtarstaði sjaldgæfra tegunda. Á svæðinu milli Arnarbýlisár og Hagaár er mýrlendi með barnamosa (sphagnum) sem er fremur sjaldgæf gerð mýrlenda hér á landi. Á þessu svæði verði ekki grafnir framræsluskurðir með veginum, öllu efni ekið í hann og tryggt með ræsum sem næst óbreytt rennsli yfirborðsvatns. Tekið er undir ábendingu um að gróður verði skoðaður nánar á votlendissvæðinu milli Arnarbýlisár og Hagaár áður en framkvæmdir hefjast, til þess að kanna nánar þetta sjaldgæfa mýrlendi.

Öflun upplýsinga um fornleifar er ábótavant. Áður en framkvæmdir hefjast þarf að fara fram vettvangsskoðun á framkvæmdasvæðinu í samráði við Þjóðminjasafn Íslands. Sérstaklega þarf að skoða legu heimreiðar að Haga. Leiði vettvangsskoðun í ljós að gera þurfi breytingar á legu Barðastrandarvegjar eða heimreiða vegna nýrra upplýsinga um fornleifar skulu þær gerðar í samráði við Þjóðminjasafn Íslands, Náttúruvernd ríkisins og landeigendur.

Haft verði samráð við Náttúruvernd ríkisins um afmörkun námusvæða, vinnslu þeirra og frágang og við Landgræðslu ríkisins um uppgræðslu er taki mið af gróðurfari aðliggjandi lands.

Á grundvelli gagna framkvæmdaraðila lögðum fram við frumathugun, umsagna og athugasemdar er það mat skipulagsstjóra ríkisins að fyrirhuguð lagning Barðastrandarvegjar nr. 62 milli Móru og Skjaldvararfoss muni, að uppfylltum tilteknum skilyrðum, ekki hafa í för með sér umtalsverð áhrif á umhverfi, náttúruauðlindir eða samfélag.

6. ÚRSKURÐARORÐ

Með vísun til 8. greinar laga um mat á umhverfisáhrifum nr. 63/1993 hefur skipulagsstjóri ríkisins farið yfir þau gögn sem lögð voru fram af hálfu framkvæmdaraðila við tilkynningu, ásamt umsögnum, athugasemd og svörum framkvæmdaraðila við þeim.

Með tilvísun í 5. kafla úrskurðarins er fallist á fyrirhugaða lagningu Barðastrandarvegur nr. 62 á milli Móru og Skjaldvararfoss eins og henni er lýst í framlagðri frummatsskýrslu og viðbótargögnum framkvæmdaraðila með eftirfarandi skilyrðum:

1. Leitað verði heimildar veiðimálastjóra til brúarsmíði og efnistöku í árfarvegum Hagaár og Arnarbýlisár.
2. Ekki verði grafnir framræsluskurðir með veginum milli Arnarbýlisár og Hagaár. Þar verði öllu efni ekið í veginn og sett í hann ræsi til að draga úr áhrifum vegarins á vatnsrennsli um mýrlendi.
3. Áður en framkvæmdir hefjast verði aflað upplýsinga um fornleifar með vettvangskönnun á framkvæmdasvæðinu í samráði við Þjóðminjasafn Íslands.

7. KÆRUFRESTUR

Samkvæmt 14. grein laga nr. 63/1993 má kæra úrskurð skipulagsstjóra ríkisins til umhverfisráðherra. Kærufrestur er til 1. júlí 1998.

Reykjavík, 22. maí 1998

Stefán Thors

Hólmfríður Sigurðardóttir